جمهوری اسلامی

اخبار ایران

صفحه ۴
دوشنبه ۲۵ آبان ۱۳۶۰- ۱۹ محرم ۱۴۰۲- شماره ۷۱۱- سال سوم

در یک پیام رادیویی:

آیت ا... مشکینی از مردم تبریز خداحافظی کرد

تبریز - خبرنگار جمهوری اسلامی -حضرت آیت ا... مشکینی هنگام عزیمت از تبریز بطرف قم طی یک پیام رادیوئی از مردم آذربایجان خداحافظی نمودند، متن پیام بدین شرح است .

بسم ا... الرحمن الرحیم

از جهت اینکه قرار است به قم برویم میخواستم مطالب زیر را بعنوان خدا حافظی بیان داشته و از مردم آذربایجان اجازه گرفته و به قم برویم ۱- کسانیکه بدهی شرعی وجوهات و غیره به آیت ا... شهید مدنی دارند میتوانند به آیت ا... ملکوتی مراجعه نموده و نسبت به پرداخت آنها اقدام نمایند.

۲- کسانیکه از طرف ما در این چند مدت نمایندگی کتبی و شفاهی و رسمی داشتند از این ببعد آن نمایندگیها از طرف ما لغو شده است و باید آنها نزد آیت ا... ملکوتی مراجعه کنند.

۳- از روحانیون و مردم میخواهم تا با کمک و همکاری همدیگر حوزه علمیه تبریز را تکمیل و در بنا شکوهتر شدن آن دریغ نفرمایند و بدانند باید تبریز دارای یک حوزه علمیه بزرگ و غنی باشد و این کار چنانکه باید و شاید مورد توجه قرار میگرفت نگرفته و باید توجه بیشتری به آن بکنیم. ۴- از روحانیون و خطبا میخواهم تا احکام خداوند و قانون اساسی و انقلاب و اثرات دنیوی و اخروی آن را بمردم تشریح کنند و بدانید که اگر ملتی قانون اساسی خود را بداند آن ملت زنده است.

۵- هر کس به انقلاب عقیده نداشته باشد یا مخرض است یا نادان زیرا انقلاب ما انقلابی است که قرآن و اسلام را ترویج میدهد و هر کس به آن بدبین باشد مثل آنست که به اسلام و قرآن بدبین است. آنکسی که به انقلاب دلسوزی میکند به اسلام دلسوزی کرده و آنکس که نسبت به انقلاب بی تفاوت است نسبت به اسلام دلسوزی نمی کند.

۶- از تمام اقشار ملت آذربایجان تقدیر و تشکر میکنم و خدای نکرده اگر در صحبتهایم چیزی گفتم که کسی یا گروهی یا مقامی را ناراحت کرده مذر میخواهم، ولی من مجبور بودم که مسائلی را که در بین صحبتهایم گفتم بگویم، در پایان از روحانیون و بازاریان و دیگر اقشار ملت بخصوص سپاه پاسداران انقلاب، شهربانی و بسیج و سایر نهادها تقدیر و تشکر میکنم و برای اینکه مقداری از زحمات شما را جبران کنم در حرم مطهر حضرت معصومه (ع) برای همه شما دعا خواهم کرد.

والسلام علیکم ورحمة... وبرکاته

آیت ا... جوادی آملی شاگرد علامه طباطبائی درمصاحبه اختصاصی باجمهوری اسلامی

علامه طباطبائی علوم اسلامی را در قرن عصر خود زنده کرد

سرویس سیاسی جمهوری اسلامی- در رابطه با رجعت استاد ایت ا... علامه سید محمد حسین طباطبائی قدس سره به ملکوت اعلی ایت ا... جوادی آملی عضو شورایعالی قضائی در یک مصاحبه اختصاصی به پرسش‌های خبرنگار ما پاسخ گفت.

متن گفتگو خبرنگار ما با آیت ا... جوادی آملی بشرح زیر است:

بسم‌الله الرحمن الرحیم

حضرت استاد آیت ا... علامه سید محمد حسین طباطبائی قدس سره انسانی کامل بود که از حکمت الهی برخوردار شد و خدای متعال قلب پاک این عالم ربانی را به نور حکمت روشن گردانید و چون خدا فرمود هر کس از حکمت الهی برخوردار باشد از خیر کثیر برخوردار است بنابر این، این عالم ربانی از خیری برخوردار شد که خدا در قرآن کریم از آن به خیر کثیر یاد کرده است اما حکمت خیر است چون بهترین و عالیترین موهبت‌های الهی است. و این خیر فراوان است چون آثار وجودی آن زیاد است مانند نور کاملی که افق وسیعی را روشن می‌کند و فلمرو فراوانی را نور می‌دهد اجمالی از سیرهٔ آموزنده آن حکیم الهی را باید بدین شرح بیان کرد: علامه طباطبائی سیرهٔ زندگی او با قرآن کریم آمیخته بود یعنی او با قرآن زندگی میکرد او با قرآن می‌اندیشید او شاگرد خوب قرآن کریم بود او با قرآن معارف الهی را در می‌یافت. او با قرآن سخن میگفت آن دریغ نفرمایند و بدانید باید تبریز دارای یک حوزه علمیه بزرگ و غنی باشد و این کار چنانکه باید و شاید مورد توجه قرار میگرفت نگرفته و باید توجه بیشتری به آن بکنیم. ۴- از روحانیون و خطبا میخواهم تا احکام خداوند و قانون اساسی و انقلاب و اثرات دنیوی و اخروی آن را بمردم تشریح کنند و بدانید که اگر ملتی قانون اساسی خود را بداند آن ملت زنده است.

۵- هر کس به انقلاب عقیده نداشته باشد یا مخرض است یا نادان زیرا انقلابی است که قرآن و اسلام را ترویج میدهد و هر کس به آن بدبین باشد مثل آنست که به اسلام و قرآن بدبین است. آنکسی که به انقلاب دلسوزی میکند به اسلام دلسوزی کرده و آنکس که به انقلاب بی تفاوت است نسبت به اسلام دلسوزی نمی کند.

۶- از تمام اقشار ملت آذربایجان تقدیر و تشکر میکنم و خدای نکرده اگر در صحبتهایم چیزی گفتم که کسی یا گروهی یا مقامی را ناراحت کرده مذر میخواهم، ولی من مجبور بودم که مسائلی را که در بین صحبتهایم گفتم بگویم، در پایان از روحانیون و بازاریان و دیگر اقشار ملت بخصوص سپاه پاسداران انقلاب، شهربانی و بسیج و سایر نهادها تقدیر و تشکر میکنم و برای اینکه مقداری از زحمات شما را جبران کنم در حرم مطهر حضرت معصومه (ع) برای همه شما دعا خواهم کرد.

والسلام علیکم ورحمة... وبرکاته

سرویس سیاسی جمهوری اسلامی- در رابطه با رجعت استاد ایت ا... علامه سید محمد حسین طباطبائی قدس سره به ملکوت اعلی ایت ا... جوادی آملی عضو شورایعالی قضائی در یک مصاحبه اختصاصی به پرسش‌های خبرنگار ما پاسخ گفت.

متن گفتگو خبرنگار ما با آیت ا... جوادی آملی بشرح زیر است:

بسم‌الله الرحمن الرحیم

حضرت استاد آیت ا... علامه سید محمد حسین طباطبائی قدس سره انسانی کامل بود که از حکمت الهی برخوردار شد و خدای متعال قلب پاک این عالم ربانی را به نور حکمت روشن گردانید و چون خدا فرمود هر کس از حکمت الهی برخوردار باشد از خیر کثیر برخوردار است بنابر این، این عالم ربانی از خیری برخوردار شد که خدا در قرآن کریم از آن به خیر کثیر یاد کرده است اما حکمت خیر است چون بهترین و عالیترین موهبت‌های الهی است. و این خیر فراوان است چون آثار وجودی آن زیاد است مانند نور کاملی که افق وسیعی را روشن می‌کند و فلمرو فراوانی را نور می‌دهد اجمالی از سیرهٔ آموزنده آن حکیم الهی را باید بدین شرح بیان کرد: علامه طباطبائی سیرهٔ زندگی او با قرآن کریم آمیخته بود یعنی او با قرآن زندگی میکرد او با قرآن می‌اندیشید او شاگرد خوب قرآن کریم بود او با قرآن معارف الهی را در می‌یافت. او با قرآن سخن میگفت آن دریغ نفرمایند و بدانید باید تبریز دارای یک حوزه علمیه بزرگ و غنی باشد و این کار چنانکه باید و شاید مورد توجه قرار میگرفت نگرفته و باید توجه بیشتری به آن بکنیم. ۴- از روحانیون و خطبا میخواهم تا احکام خداوند و قانون اساسی و انقلاب و اثرات دنیوی و اخروی آن را بمردم تشریح کنند و بدانید که اگر ملتی قانون اساسی خود را بداند آن ملت زنده است.

۵- هر کس به انقلاب عقیده نداشته باشد یا مخرض است یا نادان زیرا انقلابی است که قرآن و اسلام را ترویج میدهد و هر کس به آن بدبین باشد مثل آنست که به اسلام و قرآن بدبین است. آنکسی که به انقلاب دلسوزی میکند به اسلام دلسوزی کرده و آنکس که به انقلاب بی تفاوت است نسبت به اسلام دلسوزی نمی کند.

۶- از تمام اقشار ملت آذربایجان تقدیر و تشکر میکنم و خدای نکرده اگر در صحبتهایم چیزی گفتم که کسی یا گروهی یا مقامی را ناراحت کرده مذر میخواهم، ولی من مجبور بودم که مسائلی را که در بین صحبتهایم گفتم بگویم، در پایان از روحانیون و بازاریان و دیگر اقشار ملت بخصوص سپاه پاسداران انقلاب، شهربانی و بسیج و سایر نهادها تقدیر و تشکر میکنم و برای اینکه مقداری از زحمات شما را جبران کنم در حرم مطهر حضرت معصومه (ع) برای همه شما دعا خواهم کرد.

والسلام علیکم ورحمة... وبرکاته

المیزان دربارهٔ قرآن معارف قرآنی را احیاء کرد یعنی درحقیقت معز مردم، کیان مردم را زنده کرد تا از معارف همیشه جاوید و زنده قرآن کریم بهره بگیرند و بهره‌مند شوند یعنی دلهای مردم را زنده کرد تا از سخن حی لایموت بهره ببرند اندیشه‌ها را بیدار کرد مغزها را هشدار داد و هشیار کرد تا از علوم الهی بهره ببرند هم با بیان و قلم معارف بلند الهی را بعنوان تفسیر قرآن در سطح وسیع عرضه کرد و هم دلها و مغزهای اندیشمندان را احیاء و بیدار کرد که بتوانند از معارف الهی به اندازه کافی بهره ببرند. در پرتو تفسیر قرآن کریم سخنان اهل بیت علیهم السلام را احیاء کرد یعنی آنچه را که رسول ا... فرمود انی تارک فیکم الثقلین کتاب ا... و عترتی.

علامه طباطبائی این عالم ربانی قدس سره در حفظ و حراست این ثقلین در احیای آثار این ثقلین در نشر معارف این ثقلین کوشید در پرتو تفسیر قرآن کریم سخنان اهل بیت علیهم السلام را بعنوان بحث روائی مطرح کرد آنچه را که معصومین علیهم السلام درباره قرآن کریم فرمودند نقل کرد تحلیل کرد تشریح کرد آنها را هم تبیین کرد آنها را هم درست عرضه کرد زیرا قرآن هرگز از اهل بیت جدا نخواهد شد و اهل بیت هم هرگز از قرآن جدا نخواهند بود بنابر این اگر کسی خوب به تفسیر المیزان دقت کند قبل از اینکه به بحث روائی برسد خوب با دقت بررسی کند آیات را بر مفاهیم و معارف و معانی تفسیر شده می‌یابد چه در بحث روائی می‌بیند ائمه علیهم السلام برهمان روال تفسیر کرده‌اند یعنی این شاگرد قرآن و عترت قرآن را بروالی تفسیر کرده است که عترت فرموده‌اند و عترت فهمیده‌اند علامه طباطبائی نظرشان این بود که قرآن طبق آیهٔ سورة واقعه انه لقرآن کریم فی کتاب مکنون لایمسه الاالمطهرون کتاب مکنون است اگر کسی خواست با ظاهر قرآن تماس بگیرد باید از طهارت ظاهری برخوردار باشد ولی اگر خواست با معارف قرآن با عمق قرآن با معانی پر بارو پرمحتوای قرآن تماس بگیرد باید جان او مطهر و جان او پاک باشد لایمسه الاالمطهرون و طبق آیهٔ سورهٔ احزاب خدای متعال اهل بیت عصمت و طهارت را مطهر معرفی کرده است فرمود انما یریدالله لیذهب عنکم الرجس اهل البیت و یطهرکم تطهیرا این اراده هم اراده تکوینی است زیرا خدا به کار خودش اراده کرده است. خدا اراده کرده است که قلوب ائمه علیهم السلام و کیان‌های آنها را از هر آلودگی و پلیدی و رجس ظاهری و باطنی مطهر حسین (ع) و فرزندان و یارانش متحول شد و در مسیر رحمانی و تقوائی خویش رشد انسان و احیای ارزشهای انسانی را وجهه همت قرار داد تا آیه مبارکه ول عافیه لل متقین که بیان گر جهت حرکت تاریخ است تفسیر شود.

سپاه پاسداران این راقی‌ترین دستاورد جوشیده از متن حزب الله ایران پاکباختگان عاشقی که ایام‌ا... باایثارها وجانبازیها- فداکاریهای شگفت آنان به امت اسلامی ایران ومسلمان ارزانی گشته است از بدو تشکیل سفینه نجات امت اسلامی را با فرماندهی ورهبری امام امت در شط خروشان خون مطهر بهترین عزیزانش به سرمنزل مقصود هدایت کرده وچنان مصباح هدایتی راهگشای حق‌طلبانه وحقیقت پویان بوده است. خون پاک این عزیزان دربهمن دشت تاریخ سراسر حماسه انقلاب مادر جای درجای سرزمین پاک رسول ا... در کردستان- گنبد- طبس ودشت گرم وتفتیده جنوب وکوهستانهای سرکش غرب وسنگفرشهای خیابانها از ابتدای تکوین تاکنون ضامن تداوم انقلاب درخط اصیل اسلام بوده است هان‌ای شهیدان عظمت روحتان ونقش سترگتان درتحقق آرمانها واهداف متعالی اسلام عزیز است که طنین بلند کلام امام را که گوئی ازدل کهکشانها برمیاید به گوش جانمان میرساند وبرقلبهامان می‌نشاند که هان ای شهیدان درجوار حق تعالی آسوده خاطر باشید که ملت شما پیروزی را از دست نخواهد داد وای بازماندگان شهدای بخون خفته وای جانبازان عزیزی که حیات جاوید را با نثار سلامت خود بیمه کرده‌اید مطمئن باشید که ملت شما مصمم است پیروزی را تاحکومت ا.... وتاظهور بقیه‌ا... روحی فدا نگهبان باشد. بااین که برای جندا.... سپاهیان پاسدار انقلاب هر روز عاشورا و هر سرزمین کربلا و هرماه محرم است بمنظور پادبود این شهیدان همانگونه که روز تولد سیدالشهداء حسین ابن علی (ع) روز پاسدار نامیده شده- روز ۲۵ آبانماه به روز شهدای پاسدار نامگذاری شده است. اینک انقلاب اسلامی ما از میان شعلی از خون میرود تا حقانیت خود را باثبات رسانده و مردم ما همان مردمی که به اشکال گوناگون از جمله با شرکت فعال گسترده و پرخروش در گروههای مقاومت بسیج حضور خود را در مبارزه با باطل و در لبیک به ندای پاک شهیدان نشان میدهند- میروند تا اسطوره بودن خویش را باثبات رسانند. گسترده باد امواج پرخروش انقلاب اسلامی درجهان پر رهرو باد خط سرخ شهیدان که خط آل محمد است- جاودان باد حماسه شهدای انقلاب سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.

بیان کند و این شیوه خاصی که استاد علامه طباطبائی رضوان ا.... علیه در تفسیر المیزان بکار برد که آیات را به کمک هم معنا می‌کرد و برخی از آیات را مبین آیات دیگر قرار می‌داد و بوسیله آیات یکدیگر را تبیین و تفسیر میکرد و قرآن را با قرآن تفسیر می‌کرد این هم یک شاهد قرآنی دارد و هم یک سنت عملی آنچه را که ایشان هم در درس می‌فرمودند هم در نوشته‌ها آورده‌اند و هم در تفسیرشان گوشزد کرده‌اند. فرمودند قرآن که بیانگر تمام معارف است. تمام معارف سودمند بشری را بیان می‌کند نزلنا علیک الکتاب تبیاناً لکل شئی اگر قرآن بیانگر تمام معارف است اگر قرآن روشنگر تمام معارف است چگونه در تبیین و روشنگری خود نقصی دارد؟ این اگر در حریم خودش نقصی داشته باشد نمیتواند مبین و روشنگر معارف دیگر باشد بس یقیناً در آیات قرآن هیچ ابهامی نیست، هیچ جای پیچیده و تاریک و معما نیست خودش، خودش را روشن کرده است زیرا طبق بیان خدا نور است و در نور ابهام وجود ندارد و هم طبق بیان خدا این بیانگر تمام اشیاء است پس در خودش هیچ ابهامی وجود ندارد اگر یک آیه‌اش خوب روشن نشد بکمک آیه دیگر باید آنرا فهمید و این همان معنای مثانی بودن قرآن است که خدا قرآن را بعنوان یک کتاب مثانی بیان کرده است ا... نزل احسن الحدیث کتاباً متشابهاً مثانی یعنی سراسر این کتاب انعطاف دارد هر آیه‌ای به آیه دیگر مثنی و منعطف است سوره‌های با سوره دیگر نسبت انعطاف و انثنا دارد که کل قرآن، سراسر قرآن تمام سورهها و آیات نسبت به یکدیگر گرایش خاصی، جذبه مخصوصی، انعطاف خاصی، انثنای مخصوصی دارند از این نظر آیات روشنگر یکدیگرند مبین یکدیگرند. ناطق بیکدیگرند و مانند آن مطلب دوم اینکه سیره عملی اهل بیت علیهم السلام در تفسیر قرآن هم همین روال بود یعنی در بسیاری از روایات می‌بینیم در بسیاری از جوامع روائی ما وقتی به سخنان اهل بیت علیهم السلام را نقل می‌کنند می‌بینیم که آیات را بکمک یکدیگر تفسیر می‌کنند آیات را با استشهاد از یکدیگر تبیین می‌کنند سورهها را با کمک یکدیگر معنا می‌کنند آیات مکی را به شهادت آیات مدنی تشریح می‌کنند آیات مدنی را با هماهنگی آیات مکی توضیح میدهند، و مانند آن چون علامه طباطبائی شاگرد تفلین بود شاگرد قرآن و عترت بود دست پرورده این قرآن و آن عترت بود و آنها بهم آمیخته‌اند این بزرگوار هم از قرآن و هم از عترت مایه گرفت و بر آن مایه پایه‌ای فراهم ساخت و بر آن پایه مطالبی را منتشر کرد لذا سراسر تفسیر قرآن کریم سخنان تفلین را زنده کرده است احیای علوم دین کرده است احیای علوم اسلامی کرده است قرآن که کمتر در حوزه‌ها مطرح بود، حدیث که کمتر در حوزه‌ها طرح میشد به استثنای آن قسمتهائی که مربوط به اخلاق یا مربوط به فقه بود دیگر روایاتی که مربوط به معارف بود، مربوط به اصول اعتقادات بود کمتر مطرح میشد. این عالم ربانی هردو قسمت را آنچه که مقدور ایشان بود و آنچه که روزی اهل این زمان بود خدا برکت حیات و سیره علمی این عالم ربانی بیان کرد و منتشر کرد و توضیح داد مطلب دیگر که در سیره علمی علامه طباطبائی رضوان ا.... علیه بخوبی می‌تابد و مشهود است نشر مسائل فلسفی و تبیین مسائل عقلی بود. علامه طباطبائی رضوان ا.... علیه بر آن بود که عرفان صحیح و برهان کامل در خدمت قرآنند هرگز برهان به عرفان صحیح از قرآن کریم جدا نیستند. آن برهانی که در برابر قرآن قرار بگیرد یک فلسفه کاذب است آن عرفانی که رودر روی قرآن قرار بگیرد یک مشاهدات باطل و تخیلاتی بیش نیست. معتقد بود که برهان کامل و عرفان صحیح در خدمت و در صحبت قرآن کریم فرمودند قرآن که بیانگر تمام معارف است. تمام معارف سودمند بشری را بیان می‌کند نزلنا علیک الکتاب تبیاناً لکل شئی اگر قرآن بیانگر تمام معارف است اگر قرآن روشنگر تمام معارف است چگونه در تبیین و روشنگری خود نقصی دارد؟ این اگر در حریم خودش نقصی داشته باشد نمیتواند مبین و روشنگر معارف دیگر باشد بس یقیناً در آیات قرآن هیچ ابهامی نیست، هیچ جای پیچیده و تاریک و معما نیست خودش، خودش را روشن کرده است زیرا طبق بیان خدا نور است و در نور ابهام وجود ندارد و هم طبق بیان خدا این بیانگر تمام اشیاء است پس در خودش هیچ ابهامی وجود ندارد اگر یک آیه‌اش خوب روشن نشد بکمک آیه دیگر باید آنرا فهمید و این همان معنای مثانی بودن قرآن است که خدا قرآن را بعنوان یک کتاب مثانی بیان کرده است ا... نزل احسن الحدیث کتاباً متشابهاً مثانی یعنی سراسر این کتاب انعطاف دارد هر آیه‌ای به آیه دیگر مثنی و منعطف است سوره‌ای با سوره دیگر نسبت انعطاف و انثنا دارد که کل قرآن، سراسر قرآن تمام سورهها و آیات نسبت به یکدیگر گرایش خاصی، جذبه مخصوصی، انعطاف خاصی، انثنای مخصوصی دارند از این نظر آیات روشنگر یکدیگرند مبین یکدیگرند. ناطق بیکدیگرند و مانند آن مطلب دوم اینکه سیره عملی اهل بیت علیهم السلام در تفسیر قرآن هم همین روال بود یعنی در بسیاری از روایات می‌بینیم در بسیاری از جوامع روائی ما وقتی به سخنان اهل بیت علیهم السلام را نقل می‌کنند می‌بینیم که آیات را بکمک یکدیگر تفسیر می‌کنند آیات را با استشهاد از یکدیگر تبیین می‌کنند سورهها را با کمک یکدیگر معنا می‌کنند آیات مکی را به شهادت آیات مدنی تشریح می‌کنند آیات مدنی را با هماهنگی آیات مکی توضیح میدهند، و مانند آن چون علامه طباطبائی شاگرد تفلین بود شاگرد قرآن و عترت بود دست پرورده این قرآن و آن عترت بود و آنها بهم آمیخته‌اند این بزرگوار هم از قرآن و هم از عترت مایه گرفت و بر آن مایه پایه‌ای فراهم ساخت و بر آن پایه مطالبی را منتشر کرد لذا سراسر تفسیر قرآن کریم سخنان تفلین را زنده کرده است احیای علوم دین کرده است احیای علوم اسلامی کرده است قرآن که کمتر در حوزه‌ها مطرح بود، حدیث که کمتر در حوزه‌ها طرح میشد به استثنای آن قسمتهائی که مربوط به اخلاق یا مربوط به فقه بود دیگر روایاتی که مربوط به معارف بود، مربوط به اصول اعتقادات بود کمتر مطرح میشد. این عالم ربانی هردو قسمت را آنچه که مقدور ایشان بود و آنچه که روزی اهل این زمان بود خدا برکت حیات و سیره علمی این عالم ربانی بیان کرد و منتشر کرد و توضیح داد مطلب دیگر که در سیره علمی علامه طباطبائی رضوان ا.... علیه بخوبی می‌تابد و مشهود است

زنده کردن افکار اندیشمندان بشری که فلسفه اسلامی را و معارف دینی را بر اساس عقل مستقیم درست بفهمد و دربرابر واردات مکتبهای وارداتی غرب بیستند آنروز یعنی سی سال قبل بخوبی قیام کرد دربرابر مکتبهای مادی که از دو بلوک شرق و غرب به ایران سرازیر شدند ایستاد و فرهنگ اسلامی را در ایران احیاء کرد شاگردانی خوب تربیت کرد حوزههای خصوصی و عمومی تشکیل داد و با احیاء فلسفه اسلامی دربرابر مکاتب وارداتی و ایسمهای وارداتی دو بلوک شرق و غرب ایستاد و دربرابر آنها مقاومت کرد طوری که نه تنها نگذاشت ایسمهای وارداتی و مکتبهای مادی وارداتی از دو جناح شرق و غرب به ایران بیاید بلکه کوشید افکار فلسفی، فرهنگ غنی و قوی فلسفه اسلامی را به دو بلوک شرق و غرب مخصوصا غرب منتشر کند. دانشمندانی از این دو بلوک می‌آمدند با او مصاحبه می‌کردند سئوالاتی می‌کردند با دست پر برمی‌گشتند این کار علامه طباطبائی در انقلاب فرهنگی درسی سال اخیر و در صدور انقلاب فرهنگی و فرهنگ اسلامی در طی این سی سال اخیر سهم موثری داشت.

اما بعد عرفانی این عالم ربانی او عارف کامل بود عارفی بود که خدای متعالی مهمترین آرمان و آمال او بود همانگه در دعای کمیل آمده «وباغایت آمال العارفین» ایشان در ردیف همان عارفین بود و در زمره همان عرفا بود که از تفلین یعنی قرآن و عترت مایه‌ها گرفت و بایه‌هائی ساخت بنابر این عرفان صحیح را با استمداد از آیات مخصوصاً روایات اهل بیت علیهم‌السلام بخوبی عرضه می‌کرد و بخوبی تشریح میکرد و بخوبی تدریس می‌کرد و همانطوری که صدرالمتالهین بر آن است که می‌شود بین عرفان و برهان التیام قائل شد در درسها هم سعی می‌کردند مسائل عرفانی را مستدل کنند و مسائل برهانی را با ذوقهای عرفانی آمیخته کنند و هر دو را در کنار سفره قرآن از برکت قرآن و در پرتو قرآن آبیاری و احیاء کنند یعنی فروعات رابه ان اصل برگردانند. ازاین نظر که درتمام ابعاد شاگرد قرآن کریم بود و از خیر کثیر برخوردار بود میشود گفت علامه طباطبائی ازمصادیق بارز وکامل مثل کلمهٔ طیبهٔ کشجرة طیبة اصلها ثابت وفرعها فی‌السماء بود.

اعتقاد پاکی که داشت ایمان کاملی که داشت عمل صالحی که داشت ولایت خاصی که درباره اهل بیت عصمت وطهارت داشت و برخوردار بود او را همانند درخت طیبهی قرارداد که دارای اصل ثابت وشاخه‌های سربه فلک کشیده‌ای که ازسرتاپامیوه میدهد بعدازریشه تاباالترین شاخه میوه میدهد درتمام فصول میوه می‌دهد چون گسترده است درهرزمان وزمین میوه می‌دهد چون ثابت است درتمام دوران عمرزنده است ومیوه می‌دهد این همان آب حیات است تاآثارعلامه طباطبائی زنده است میوه می‌دهد ودرهرلحظه وزمان میوه می‌دهد میوه‌ای تنهامخصوص به شاگردانش نبود عده‌ای درحوزه درس ایشان می‌آمدند ازمیوه وجودش استفاده می‌کردند عده‌ای ازدورونزدیک باآثارایشان آشنابودند ازنوشتارحکیمانه ایشان بهرهمند بودند عده‌ای توفیق شرفیابی محضرشان راداشتند. در روزهای مناسب ازفیض وجودش استفاده می‌بردند ازملاحظات ایشان بهره می‌بردند ازدیدارش لذت می‌بردند ازرفتارش مددی می‌گرفتند چون کلاً این عالم الهی وربانی روحانی!.... علامه سیره اووحیات اووزندگی اوآموزنده بود وتوتی اکلها کل حین باذن ربهاء بنابراین شاگردان اوبسیاری ازمردمند بسیاری ازعلماینده بسیاری ازمحققانند بسیاری ازنویسندگانند گاهی ازکشورهای دورطی یک مکاتباتی ازایشان استعلام می‌کردند مطالبی رامی‌خواستند جوابی مرقوم می‌فرمودند وجودش می‌توانست ثمربخش باشد برای دوروزنزدیک وبهترین تمبرهمان تمبر قرآن کریم است که پوت‌الحکمة من یشاء ومن یؤتی الحکمة فقداوتی خیراً کثیرا. اماازنظرتربیت شاگردان مخصوص بسیاری ازفضلا بسیاری ازدانشمندان، بسیاری ازگویندگان، بسیاری ازنویسندگان بسیاری ازمدرسین حوزه‌های علمیه وبلاد دیگرازمحضر این عالم ربانی استفادهها کردند که هرکدام بنوبه خودمنشاء اثری هستند بسیاری درگفتاریادرنوشتن یادرتدریس یادردیگرآثار ارزنده اسلامی. درمجموع علامه طباطبائی دائرةالمعارفی بودبرای قرن اخیر. تمدن و فرهنگ اسلامی درعصر حاضر راواحیاکرده است علوم اسلامی رازنده کرده است سخنان ثقلین (قرآن و اهل بیت) رابخوبی احیا ومنتشر کرده است. بنابراین وعاش سعیدا ومات سعیدا وبنده فکرمی‌کنم که شایسته است درباره این عالم ربانی وحکیم الهی قدس سره گفت والسلام علیه یوم ولدویوم مات ویوم یبعث حیا..... وازخدای متعال مسئلت کنیم که روح شریف اورابارواح انبیاء واولیاء محشورفرمایدوبه ملت رزمنده ایران توفیقی عطاکند که ازفرهنگ غنی و قوی اسلام که ببرکت تدریس وتألیف این حکیم الهی احیاء شده است بیش ازپیش برخوردارو بهره‌مند شوند.

س- آیت‌ا... جوادی آملی درمورد اقدامات ایشان درجهت وحدت شیعه و سنی توضیح بفرمائید.

ج- اما اقداماتی که علامه طباطبائی دام ظله درایجاد الفت و هماهنگی بین مذاهب اسلامی داشت فراوان است چون یکی ازمهمترین راه برای هماهنگ کردن مذاهب تفسیر قرآن است قرآن موردقبول تمام مذاهب است.

در تفسیر قرآن کوشیدند ملل اسلامی را به عنوان امت واحده معرفی کنند کوشیدند که اختلافهائی که آسیب به اصل میرساند آنها را برطرف کنند زیرا که در آیات قرآن از سخنان معصومین استفاده میکردند معصومین هم می‌کوشیدند که مردم را از تفرق ونشئت مذهبی که آثار سوئی داشته باشد برحذر دارند امیرالمومنین علیه السلام در نهج البلاغه میفرمایند. احدی مانند من مردم را به اتحاد دعوت نمیکرد احدی مثل من مردم را به هماهنگی آشنا نمیکرد. علامه طباطبائی که شاگرد قرآن وعشرت بود هم با تبیین معارف قرآن هم با تشریح سخنان اهل بیت کوشید که امت اسلامی را در برابر بلوکهای شرق وغرب امت واحد بکند تا اینها بتوانند در پرتو وحدت واستواری واستقامت در قبال تمام واردات شرق و غرب بایستند وآسیب پذیر نباشند.

● لطفاً در مورد مبارزات سیاسی ایشان توضیح بفرمائید؟

ج: نقش علامه طباطبائی در مبارزات سیاسی، وقتی انقلاب اسلامی از حوزه علمیه قم شروع شد از ۱۵ خرداد به بعد اوج گرفت در جلساتی که مراجع تشکیل میدادند حضور داشت اظهار نظر میکرد همکاری میکرد در اعلامیه‌ای که مراجع منتشر میکردند امضاء میفرمود امضاء ایشان در پای اعلامیه‌ایکه مراجع علمی قم داشتند مشهود است در جلسات سیاسی حضور داشتند در نشر افکار انقلابی سهمی داشت بعد فرهنگی انقلاب را بیش از دیگران بعهده میگرفت تا آنجا که مزاحمتش مساعد بود تا آنجا که امکانات مزاحتی داشتند در اصل انقلاب ودر متن انقلاب بودند مخصوصاً در بعد فرهنگی انقلاب، وقتی انقلاب با بعد فرهنگیش عرضه شود میتواند صادر شود زیرا انقلاب انقلابیست مکتبی و اگر مکتب عرضه شد انقلاب هم عرضه میشود بنابراین سهم خود را در انقلاب تا آنجا که میسر بود ایفا کرد.

س- ● ممکن است نظرایشان را در مورد رهبری امام امت بفرمائید؟

ج- **نظر شریف ایشان دربارهٔ رهبر کبیر انقلاب وبنیان گذار جمهوری اسلامی ایران نظر دیگر مراجع بود مثل نظر حضرت آیت ا... العظمی گلپایگانی، ایشان امام امت را بعنوان بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران ورهبر کبیر انقلاب شکوهمند اسلامی ایران کلمهٔ طیبهٔ کشجرة طیبة اصلها ثابت وفرعها فی‌السماء بود.**

اعتقاد پاکی که داشت ایمان کاملی که داشت عمل صالحی که داشت ولایت خاصی که درباره اهل بیت عصمت وطهارت داشت و برخوردار بود او را همانند درخت طیبهی قرارداد که دارای اصل ثابت وشاخه‌های سربه فلک کشیده‌ای که ازسرتاپامیوه میدهد بعدازریشه تاباالترین شاخه میوه میدهد درتمام فصول میوه می‌دهد چون گسترده است درهرزمان وزمین میوه می‌دهد چون ثابت است درتمام دوران عمرزنده است ومیوه می‌دهد این همان آب حیات است تاآثارعلامه طباطبائی زنده است میوه می‌دهد ودرهرلحظه وزمان میوه می‌دهد میوه‌ای تنهامخصوص به شاگردانش نبود عده‌ای درحوزه درس ایشان می‌آمدند ازمیوه وجودش استفاده می‌کردند عده‌ای ازدورونزدیک باآثارایشان آشنابودند ازنوشتارحکیمانه ایشان بهرهمند بودند عده‌ای توفیق شرفیابی محضرشان راداشتند. در روزهای مناسب ازفیض وجودش استفاده می‌بردند ازملاحظات ایشان بهره می‌بردند ازدیدارش لذت می‌بردند ازرفتارش مددی می‌گرفتند چون کلاً این عالم الهی وربانی روحانی!.... علامه سیره اووحیات اووزندگی اوآموزنده بود وتوتی اکلها کل حین باذن ربهاء بنابراین شاگردان اوبسیاری ازمردمند بسیاری ازعلماینده بسیاری ازمحققانند بسیاری ازنویسندگانند گاهی ازکشورهای دورطی یک مکاتباتی ازایشان استعلام می‌کردند مطالبی رامی‌خواستند جوابی مرقوم می‌فرمودند وجودش می‌توانست ثمربخش باشد برای دوروزنزدیک وبهترین تمبرهمان تمبر قرآن کریم است که پوت‌الحکمة من یشاء ومن یؤتی الحکمة فقداوتی خیراً کثیرا. اماازنظرتربیت شاگردان مخصوص بسیاری ازفضلا بسیاری ازدانشمندان، بسیاری ازگویندگان، بسیاری ازنویسندگان بسیاری ازمدرسین حوزه‌های علمیه وبلاد دیگرازمحضر این عالم ربانی استفادهها کردند که هرکدام بنوبه خودمنشاء اثری هستند بسیاری درگفتاریادرنوشتن یادرتدریس یادردیگرآثار ارزنده اسلامی. درمجموع علامه طباطبائی دائرةالمعارفی بودبرای قرن اخیر. تمدن و فرهنگ اسلامی درعصر حاضر راواحیاکرده است علوم اسلامی رازنده کرده است سخنان ثقلین (قرآن و اهل بیت) رابخوبی احیا ومنتشر کرده است. بنابراین وعاش سعیدا ومات سعیدا وبنده فکرمی‌کنم که شایسته است درباره این عالم ربانی وحکیم الهی قدس سره گفت والسلام علیه یوم ولدویوم مات ویوم یبعث حیا..... وازخدای متعال مسئلت کنیم که روح شریف اورابارواح انبیاء واولیاء محشورفرمایدوبه ملت رزمنده ایران توفیقی عطاکند که ازفرهنگ غنی و قوی اسلام که ببرکت تدریس وتألیف این حکیم الهی احیاء شده است بیش ازپیش برخوردارو بهره‌مند شوند.

س- آیت‌ا... جوادی آملی درمورد اقدامات ایشان درجهت وحدت شیعه و سنی توضیح بفرمائید.

ج- اما اقداماتی که علامه طباطبائی دام ظله درایجاد الفت و هماهنگی بین مذاهب اسلامی داشت فراوان است چون یکی ازمهمترین راه برای هماهنگ کردن مذاهب تفسیر قرآن است قرآن موردقبول تمام مذاهب است.

در تفسیر قرآن کوشیدند ملل اسلامی را به عنوان امت واحده معرفی کنند کوشیدند که اختلافهائی که آسیب به اصل میرساند آنها را برطرف کنند زیرا که در آیات قرآن از سخنان معصومین استفاده میکردند معصومین هم می‌کوشیدند که مردم را از تفرق ونشئت مذهبی که آثار سوئی داشته باشد برحذر دارند امیرالمومنین علیه السلام در نهج البلاغه میفرمایند. احدی مانند من مردم را به اتحاد دعوت نمیکرد احدی مثل من مردم را به هماهنگی آشنا نمیکرد. علامه طباطبائی که شاگرد قرآن وعشرت بود هم با تبیین معارف قرآن هم با تشریح سخنان اهل بیت کوشید که امت اسلامی را در برابر بلوکهای شرق وغرب امت واحد بکند تا اینها بتوانند در پرتو وحدت واستواری واستقامت در قبال تمام واردات شرق و غرب بایستند وآسیب پذیر نباشند.

● لطفاً در مورد مبارزات سیاسی ایشان توضیح بفرمائید؟

ج: نقش علامه طباطبائی در مبارزات سیاسی، وقتی انقلاب اسلامی از حوزه علمیه قم شروع شد از ۱۵ خرداد به بعد اوج گرفت در جلساتی که مراجع تشکیل میدادند حضور داشت اظهار نظر میکرد همکاری میکرد در اعلامیه‌ای که مراجع منتشر میکردند امضاء میفرمود امضاء ایشان در پای اعلامیه‌ایکه مراجع علمی